

Mat 5:17-19

Torah en vertalingen

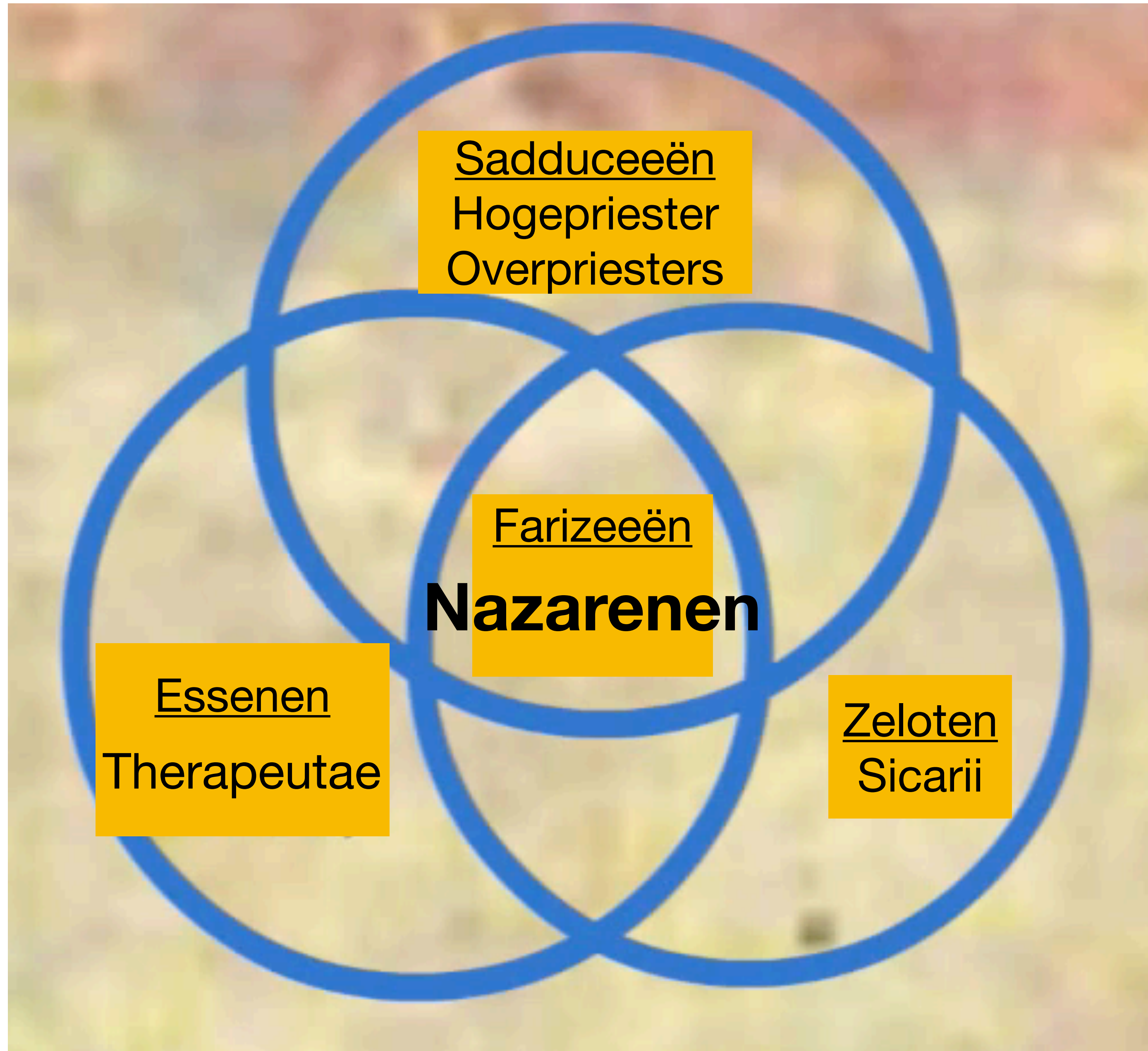
1) Algemeen:

- Ons algemene perceptie vermogen (en overschatting daarvan).
- Vooraannames van de schrijver of ontvanger
- Wat was de vraag?
- Voor wie is de boodschap? (Doelgroep)
- Kosten (en omvang) v/e brief >> toegankelijkheid.

2) Inter-testamentische periode

- Bereid tot vechten en sterven om Gods Torah te volgen.
- Verlangend om streng afgebakende (religieuze) grenzen te stellen.
- Argwaan tegen Joden die “vreemden” willen laten aansluiten (geënt worden).

Joodse groepen in de 1e eeuw

Yeshua en de Farizeeën

- Geliefd bij en gerespecteerd door het volk.
- Veel NT-discussies lijken op verschillen tussen Hillel & Shammai.
- Naar maatstaven van die tijd was de NT-polemiek van Yeshua mild.
- Hun waarschuwden Hem dat Herodus Hem wilde doden.
- Yeshua had vele raakvlakken met Farizeeën, veel meer dan met andere groepen.
- Mat 23:2-3 “ Neem al in acht wat de Farizeeën en Schriftgeleerden zeggen dat u in acht moet nemen, maar doe niet naar hun werken...”
- Ondergrens >> als het tegen Torah ingaat. >> **dan zeker niet.**
- Bovengrens >> Kijk maar in hoeverre de Messias jou hierin leidt/ jij Hem volgt.
- **Belangrijk: halacha ≠ Torah & Yeshua gaf ruimte naar BEIDE zijden!**

Mat 5:17-19 Samenvatting

1. We mogen niet denken dat Torah is afgeschaft.
 2. Profeten & Wet zijn aan elkaar gelinkt mbt “lotsbestemming”.
 3. **καταλύω oplossen/afschaffen** kwam Hij NIET DOEN.
 4. **πληρῶσαι/volledig (voor) te doen** kwam Hij WEL DOEN.
 5. Hemel en aarde zijn er nog dus niets van Torah af.
 6. Jesjoea is er nog niet en de dood wel, dus niets van Torah af.
 7. Zelfs het kleinste gebod niet afschaffen en anderen zo leren.
 8. Geboden doen en andere zo onderwijzen.
 9. Theologen gebruiken Mt 5:17-19 NIET om afschaffing te “onderbouwen”.
- **Onmogelijk ruimte voor de Wet is afgeschaft interpretatie**
 - **Deu 30:1-10** Israel keert in de laatste dagen terug naar Torah
 - **Mat 23:2-3** Doe wat men zegt als men leest uit Torah
 - **Mat 28:19** Onderwijs ALLE volken ALLES wat ik JULLIE onderwezen heb.

“Vijandige” getuigen zijn het met ons “eens”!

“Vijandige” getuigen

Zijn wij de enigen die dit zien?

- **W.D.Davies** en **D.C. Allison**:
Mat 5:17-20 is in de eerste plaats een **anticipatie op bezwaren**. ...
- **In plaats daarvan handhaaft Jezus de wet, zodat er tussen hem en Mozes geen echt conflict kan zijn.**”
- **John Nolland**:
- **Het is duidelijk dat niets minder dan toewijding aan de complete wil van God, zoals uitgedrukt in de volledige wet, zal volstaan.**” ...
- **Dit komt omdat Hij verwacht dat er mensen zullen zijn, hetzij in Zijn generatie, hetzij in latere generaties, die waarschijnlijk zullen beweren dat Hij werkelijk is gekomen om de Wet omver te werpen.**”
- **John Goldingay**:
- **Hij vult de betekenis van de verwachtingen in en zoekt naar een nog diepere toewijding aan de Torah** dan de geleerden en Farizeeën hebben voorgeschreven of geïllustreerd (Mt 5:18-20).

Zijn wij de enigen die dit zien? (Wilkins)

- **Michael J. Wilkins:**
Aangezien hij de wet en de profeten niet "afschafft" maar ze vervult (5:17), mogen zijn discipelen evenzo de geboden niet "afschaffen" of "breken", **maar moeten ze in plaats daarvan in praktijk brengen en onderwijzen (5:19)...**
- Het hele OT is de uitdrukking van Gods wil, maar moet worden **gehoorzaamd en onderwezen vanuit het perspectief van hoe Jezus het "vervult"** door zijn interpretatie van de bedoeling en betekenis ervan.
- 1) "Sommigen beweren dat niets van de Wet op Jezus van toepassing is tenzij deze expliciet opnieuw wordt bevestigd in het NT,
- 2) terwijl anderen zeggen dat het hele OT van toepassing is, tenzij deze expliciet wordt herroepen in het NT.
- 3) Beide extremen moeten worden vermeden in het licht van Mat 5:17-20."

Punt 1 tm 3 heeft hij dat uit Mat 5:17-19?

Zijn wij de enigen die dit zien? (Kaiser)

- **Walter C. Kaiser:**
- “Jezus kwam niet om de wet (in enge zin) of het OT (in ruimere zin) te denigreren of te verdringen; **hij kwam om de wet te vervullen en zo te bevestigen.**
- **De wet zou standhouden** "tot hemel en aarde verdwijnen" of "totdat alles is volbracht" (Mat 5:18) ...
- De wet is zo'n serieuze zaak dat **Jezus waarschuwt dat als we die wet negeren** (niet Jezus zijn leringen die de wet *vervangen*), **of anderen leren delen van de wet te negeren, behalve die delen die zijn volbracht, zoals de ceremoniële delen van de wet, zullen we in het koninkrijk van God afkeuring krijgen** (Mt 5:19).”

Dat vervangen, volbracht en ceremoniële heeft hij dat uit Mat 5:17-19?

Zijn wij de enigen die dit zien?

- **John R.W. Stott:**
- “Het negeren van een 'minste' gebod in de wet ... is **jezelf verlagen tot het 'minste' onderdaan in het Koninkrijk**; grootheid in het koninkrijk behoort toe aan degenen die trouw zijn in het **doen en onderwijzen** van de **hele morele wet**”.
Dat morele heeft hij dat uit Mat 5:17-19?
- Ceremoniële-, morele-, civiele Torah zijn allemaal onbijbelse benamingen ...
- “De betekenis van de woorden in Mat 5:17-19 zijn duidelijk. Christus is niet gekomen om het gezag van de Mozaïsche wet, die voor eeuwig bindend zou zijn voor de harten en gewetens van de mensen, omver te werpen.
- Zolang de wereld bestond, zou haar gezag permanent zijn. **Commentatoren hebben hun vindingrijkheid uitgeput in pogingen om deze passage weg te redeneren, maar de betekenis ervan is te duidelijk om verkeerd te worden begrepen” (**Internationaal kritisch commentaar**).**

Hoe te verklaren en Paulus zijn perspectief

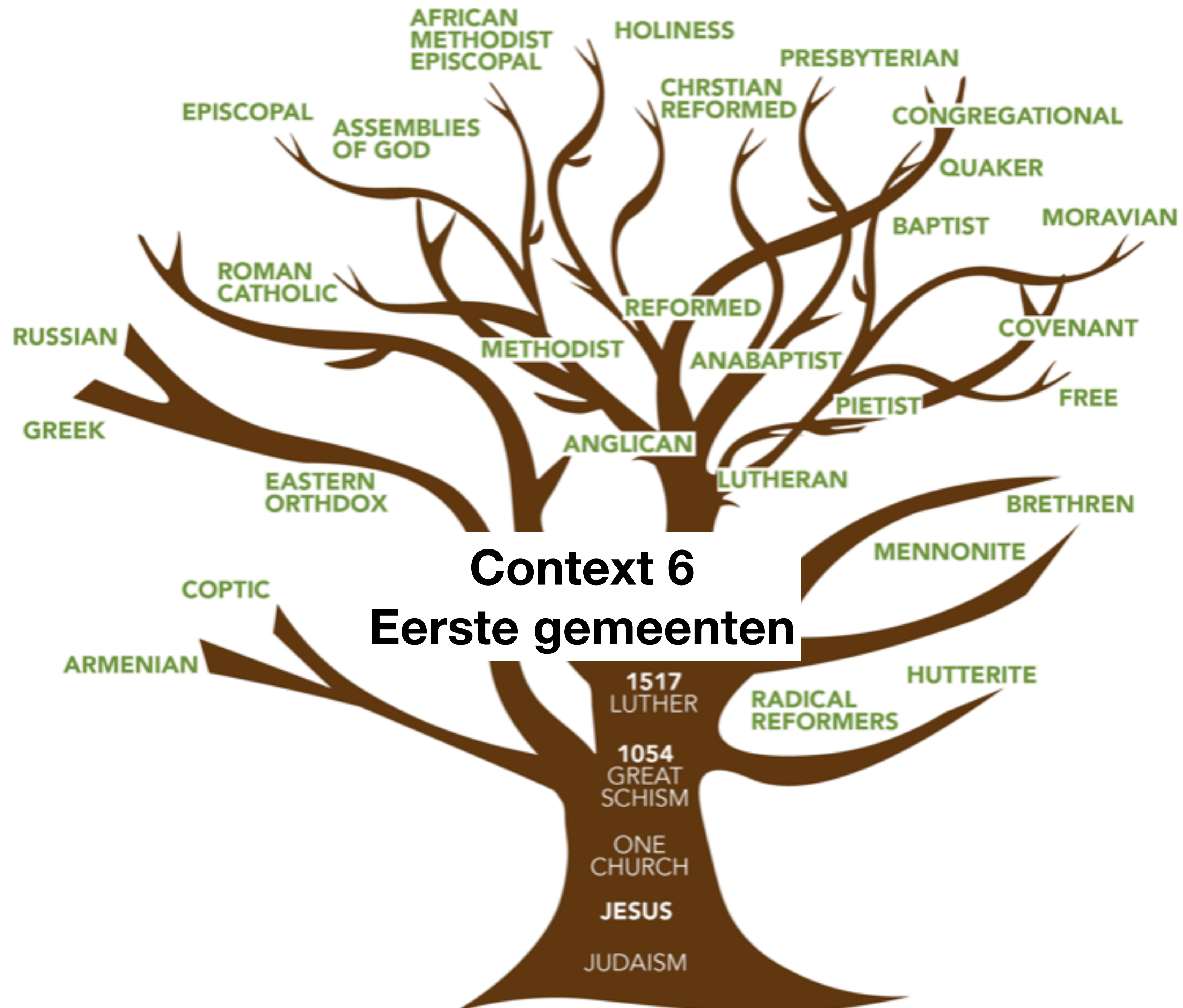
- Dus moeten ze naar andere plaatsen (lees Paulus) gaan om te (proberen) dat te rechtvaardigen!!
- Dit is (vaak) precies wat WIJ doen met verzen die lijken te zeggen dat de Torah, of een bepaald gebod, wordt/is 'afgeschaft'.
- Paulus: 2 Tim 3:16 Heel de Schrift is door God ingegeven en is nuttig om ...
 - Te onderwijzen ... (Wat goed is).
 - Te weerleggen ... (Wat niet goed is).
 - Te verbeteren ... (Hoe het wel goed te doen).
 - Op te voeden in rechtvaardigheid (hoe houd je het goed).

Enkele van Paulus zijn pro-wet verzen...

- Hand 24:14 **geloof alle dingen** die geschreven zijn **in de wet** en in de Profeten.
- Hand 25:8 Noch **tegen de wet van de Joden**, noch tegen de tempel, iets **overtreden**.
- Rom 2:13 maar de **daders van de wet** zullen **gerechtvaardigd** worden;
- Rom 2:23 U die roemt op de wet, **onteert u de HEERE door de wet te overtreden?**
- Rom 3:31 Maken we dan de **wet ongeldig door geloof? Zeker niet!** Integendeel, wij bevestigen de Wet.
- Rom 6:15 **Zullen we zondigen omdat we niet onder de wet** maar onder de genade zijn? **Zeker niet!**
- Rom 7:12- Daarom **is de wet heilig**, en het gebod heilig en rechtvaardig en goed.
- Rom 7:22 **behagen in de wet van God** naar de innerlijke mens.
- Rom 7:25 met het verstand **dien ik zelf de wet van God**,

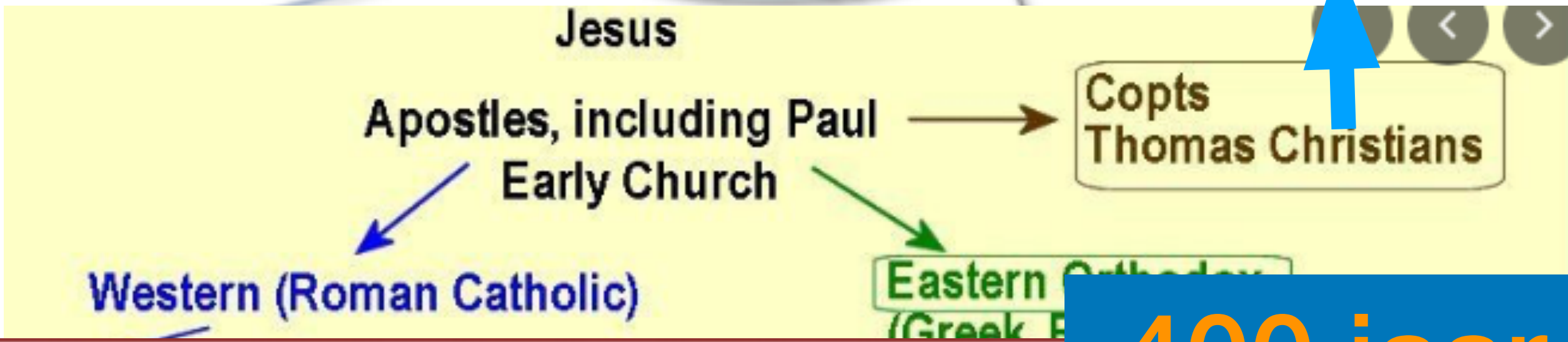
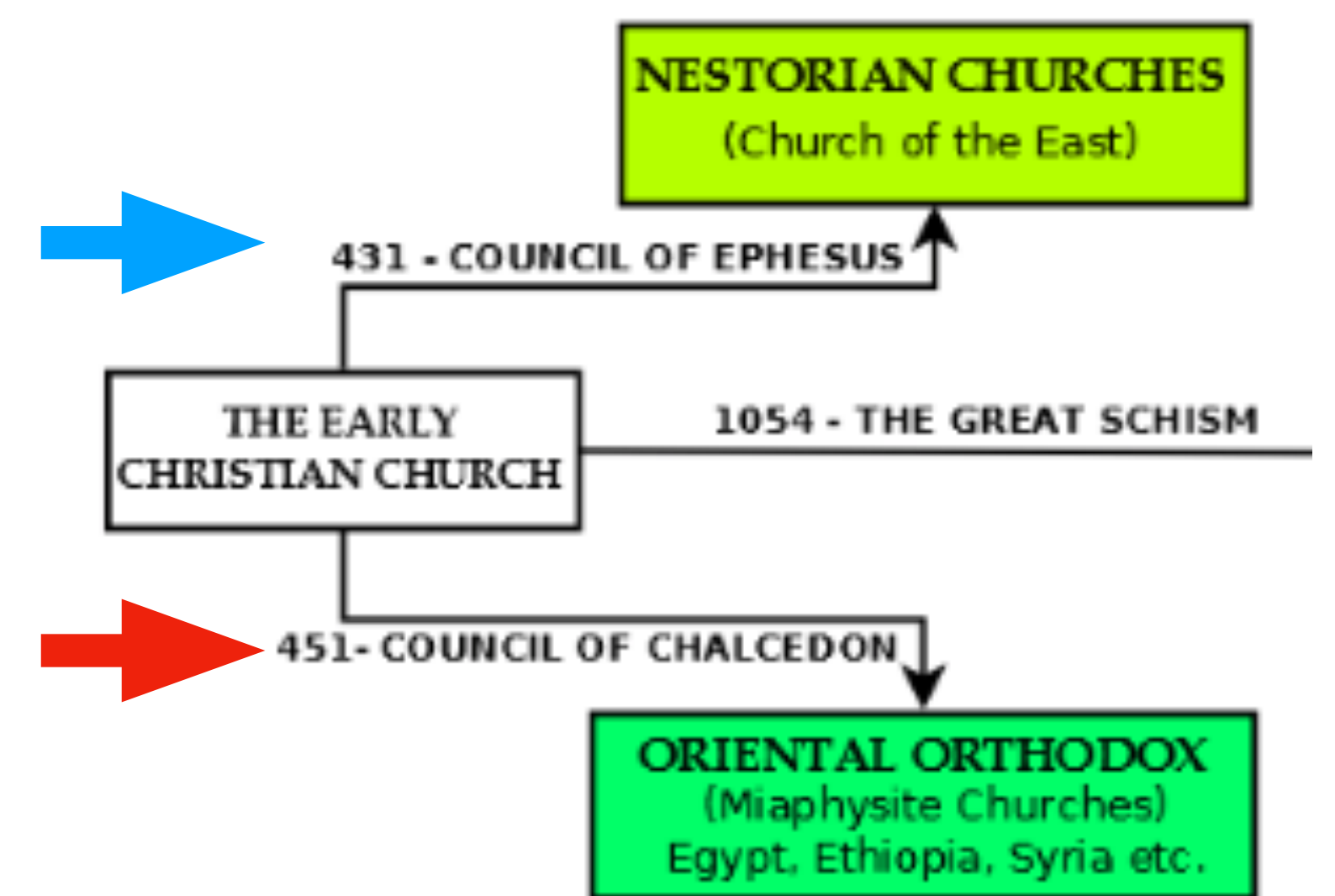
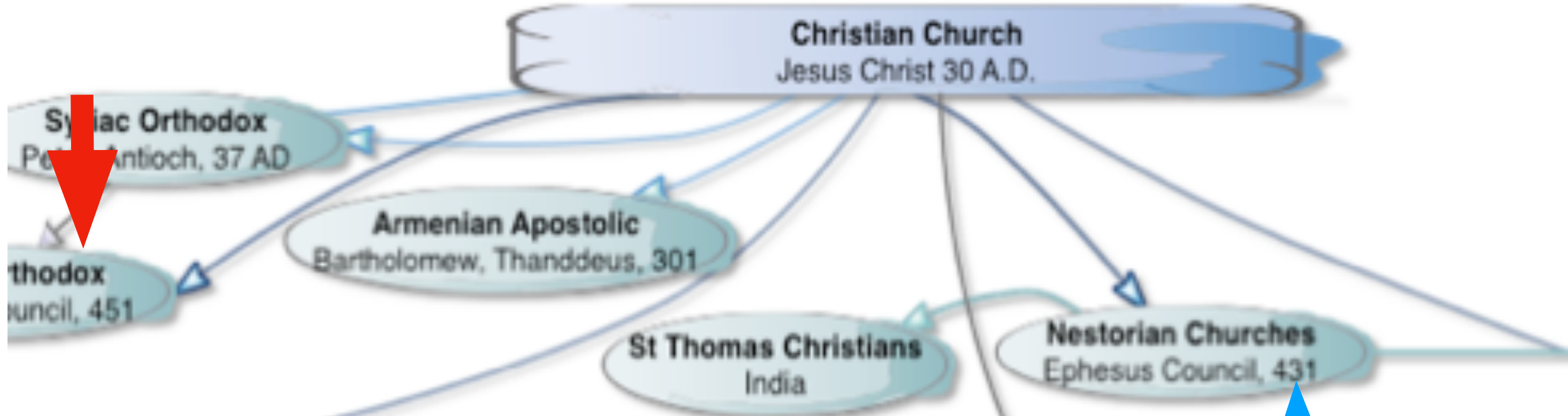
Voorbeelden uit Handelingen

- Hand 2:42 **DE** gebeden (tais proseuchais).
- Hand 2:46 Bleven in de **Tempel samenkomen**.
- Hand 3:1 10:9 **Gebedstijden** (Shacharit >12 Mincha 12-18 en Ma'ariv <18 uur).
- Hand 5:34 **Farizeeër** Gamaliel waarschuwt Raad >> waarom als haaks op Hillel?
- Hand 6:7 Veel **priesters** werden volgers van Yeshua.
- Hand 9:20 13:14 18:4 Men blijft de **synagoge bezoeken**.
- Hand 15:2 Enige uit Judea ... Shammai >> onwaarschijnlijk (18 artikelen) > Hillel.
- Hand 15:5 Sommigen van de sekte van de Farizeeën >> dus (ZEKER) niet allemaal.
- Hand 21:20 tienduizenden **ijveraars voor de Wet**.
- Hand 21:24 24:17-18 **Offers, geloften & gebruiken in de Tempel blijven doen**.
- Hand 1:8 15:2 “hoofdkantoor” in Jeruzalem.
- Hand 10 & 15 Actieve chassidische behandeling van heidenen.
- Hand 22:3 Paulus is onderwezen door Gamaliël.
- Hand 23:1-5 Paulus volgt Torah gebod mbt hogepriester op.
- Hand 23:6 Paulus zegt **ik BEN** (NIET was) **een Farizeeër** een zoon van een Farizeeër.

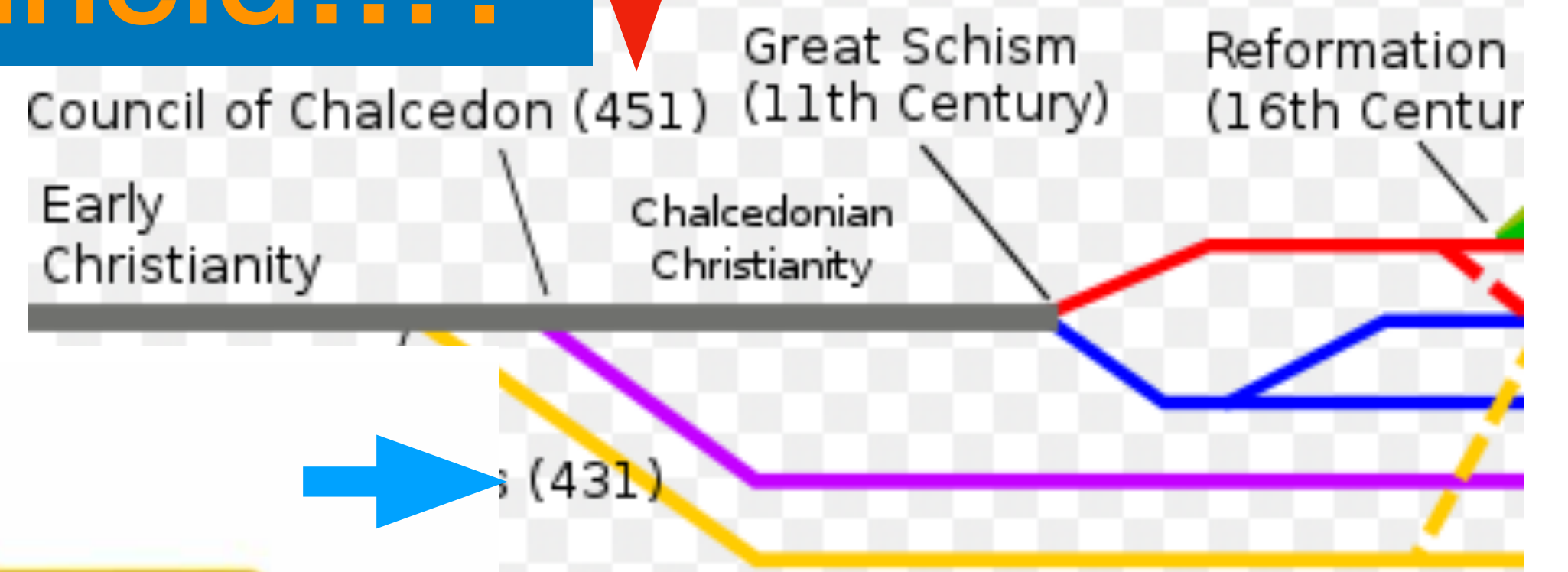
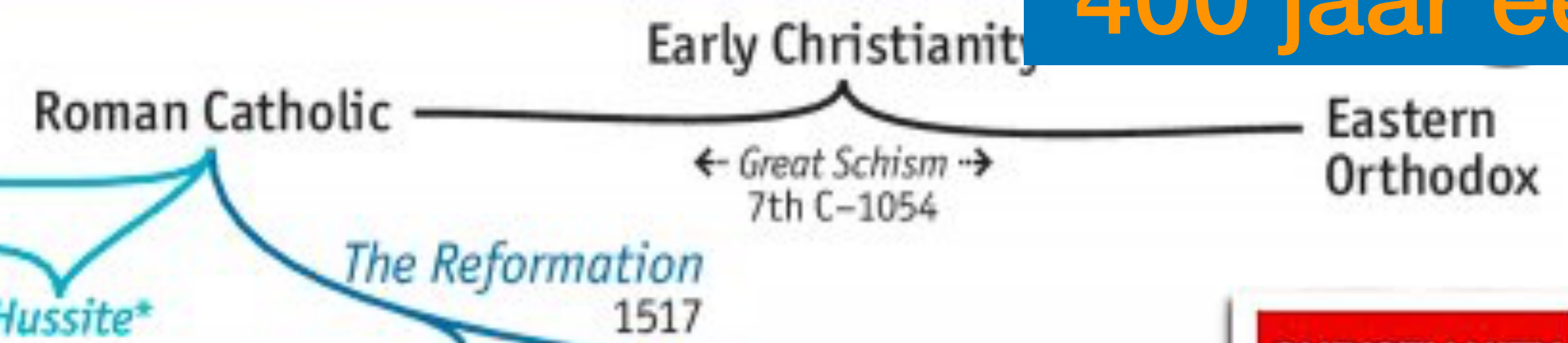

Context 6
Eerste gemeenten

Kerkgeschiedenis

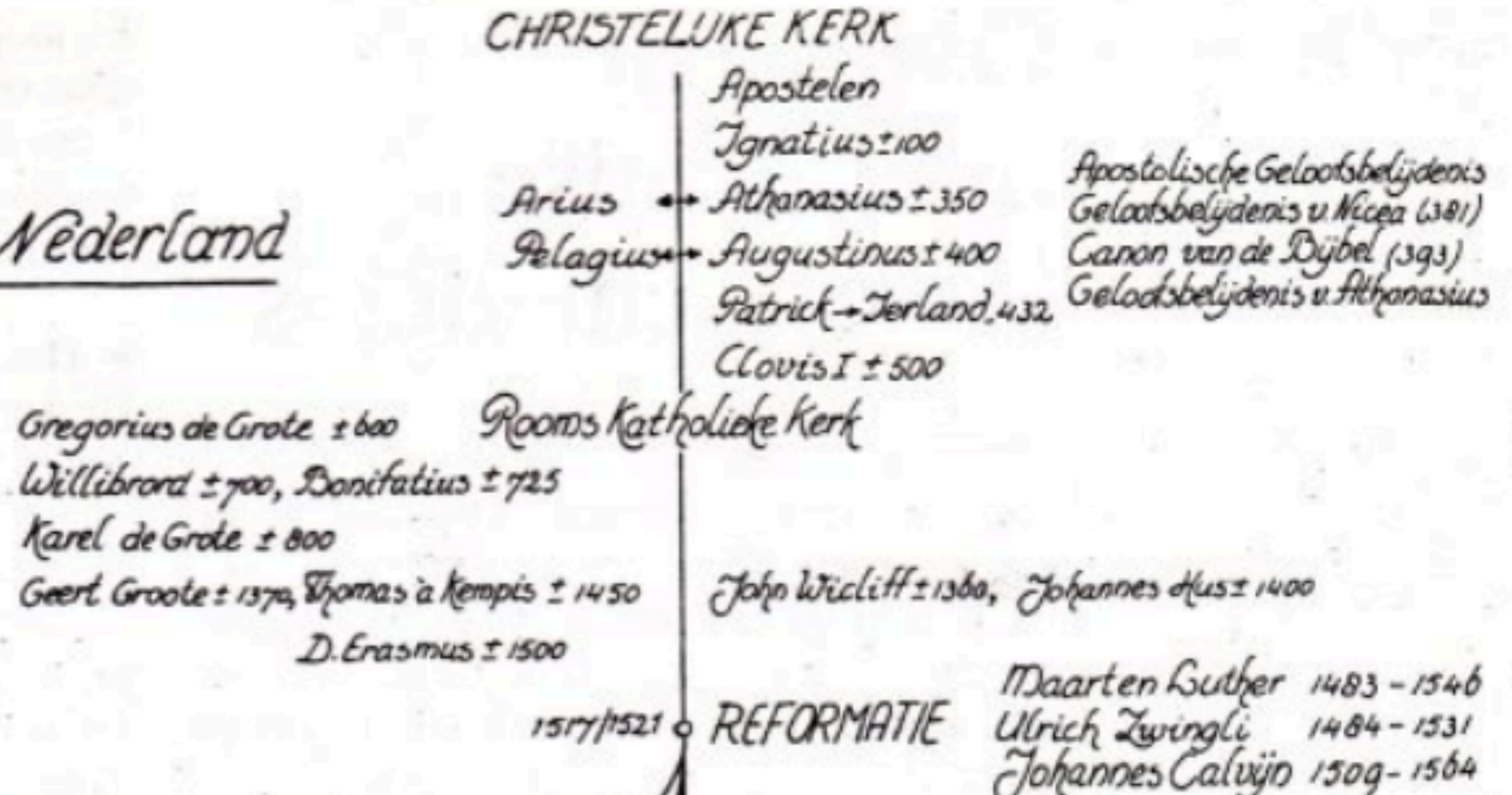

400 jaar eenheid...?

Kerkgeschiedenis

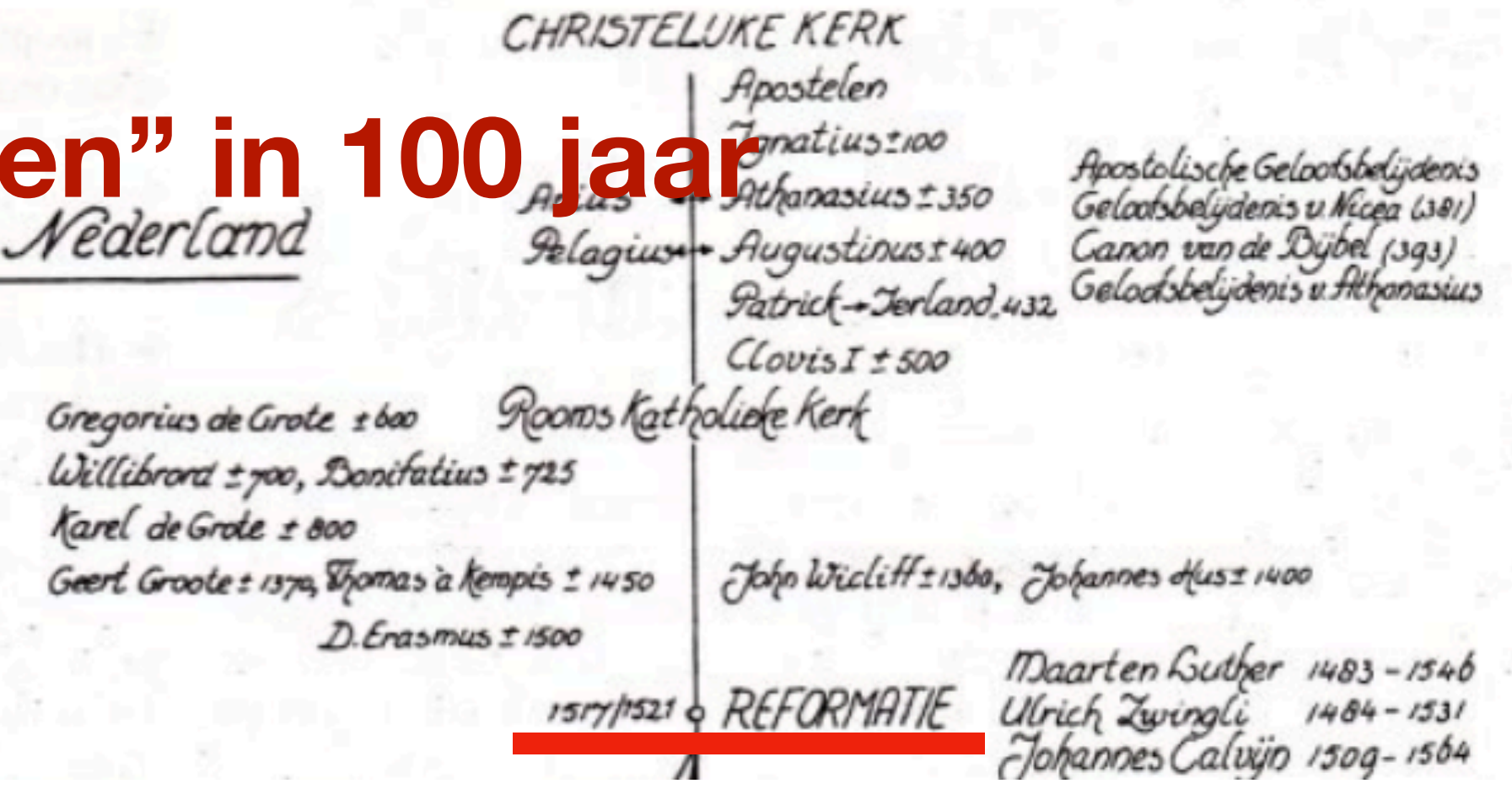
Christelijke Kerk in Nederland

1517-1521 REFORMATIE

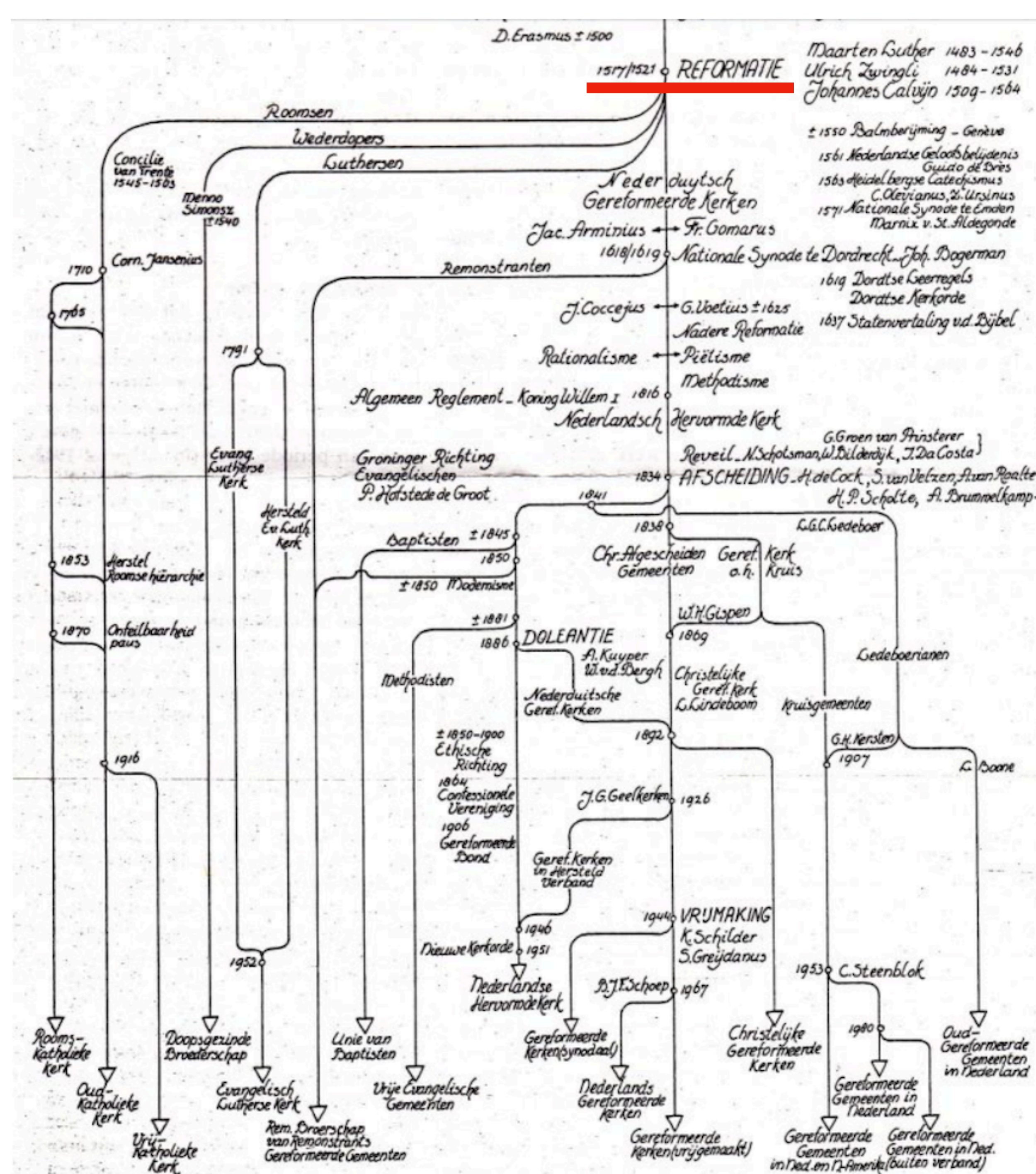
Kerkgeschiedenis

<< 6 "kerken" in 100 jaar
Christelijke Kerk in Nederland

1517-1521 REFORMATIE

<< 17 "kerken" in 400 jaar

Voorbeelden van VROEGE scheefgroei

- Rom 16:17 En ik roep u ertoe op, broeders, **hen** in het oog te houden **die onenigheden teweegbrengen en struikelblokken opwerpen tegen het onderricht** dat u hebt ontvangen, en keer u van hen af.
- 2 Cor 11:13 Want **zulke lieden zijn valse apostelen, bedrieglijke arbeiders**, die zich voordoen als apostelen van Christus.
- 1 Tim 6:21 **Sommigen**, die deze kennis verkondigden, **zijn van het geloof afgeweken**. De genade zij met u. Amen.
- 2 Tim 1:15 Dit weet u dat **allen die in Asia zijn, zich van mij afgekeerd** hebben. Tot hen behoren Fygellus en Hermogenes.
- 2:16 Maar ontwijk **onheilige, inhoudsloze praat**. Want **zij** die dat doen, zullen steeds meer in goddeloosheid toenemen. ... Zij zijn **van de waarheid afgeweken** ...

Voorbeelden van VROEGE scheefgroei

- 2 Pet 2:1 Maar er zijn ook valse profeten onder het volk geweest, zoals er ook **onder u valse leraars zullen zijn**, die heimelijk **verderfelijke afwijkingen in de leer** zullen invoeren.
- 1 Joh 4:1 Geliefden, geloof niet elke geest, maar beproef de geesten of zij uit God zijn; want er zijn **veel valse profeten in de wereld uitgegaan**.
- 2 Joh 7 ...er zijn **veel misleiders** in de wereld gekomen... 8 Let op uzelf, opdat wij niet verliezen waarvoor wij gewerkt hebben, maar **een vol loon mogen ontvangen**.
- 3 Joh 10 ...Hij belastert ons met **kwaadaardige praatjes**; en hiermee nog niet tevreden, erkent hijzelf de broeders niet en **verhindert het hun die het wel willen doen en stoot hen uit de gemeente**.
- Het is duidelijk dat satan niet stil zat...

Overzicht tot eind 4e eeuw

- Deu 30:1-10 >> Mat 5:17-19 >> Mat 28:19 >> Handelingen >> 2 Tim 3:16.
- 50-90 Scheefgroei al ten tijde van de eerste brieven.
- 85 Samuel Katan voert de “12e zegen” in tegen de gelovigen in Yeshua.
- 96 Offerdienst gaat door.
- 98 Ignatius roept op om Torah niet op Judaïstische manier te volgen.
- 133 Bar Kochba-opstand brengt verdere scheiding.
- 135 Na 15 Joodse & Pro Torah leiders gaat de Jeruzalem gemeente om.
- 150 Polycarpus blijft Pascha op de 14e vieren en leven volgens Torah.
- 155 Justinus schrijft over groepen die de Torah nog naleven.
- 195 Raad van Caesarea besluit (eenzijdig) om Pasen te gaan vieren.
- 200 In Judea worden Shabbat en Torah nog steeds gevolgd.
- 300 Eusebius beschrijft minstens 2 groepen die Torah nog volgen.
- 375 Epiphanius zegt dat ze alles doen zoals de Joden maar met Yeshua.
- 400 Hieronymus geeft aan dat ze er nog zijn en bang is om Jood te worden.

Context - Vertalen & Vertalingen

Porque hay un solo Dios, y un solo mediador entre Dios y los hombres, Jesucristo hombre,

For there is one God, and one mediator also between God and men, the man Christ Jesus,

Dit is de waarheid: Er is maar één God. En de enige die mensen bij God kan brengen, is de mens Jezus Christus.

כי אחד הוא האלהים ואחד הוא העמד בין אלהים ובין בני אדם הוא בן אדם

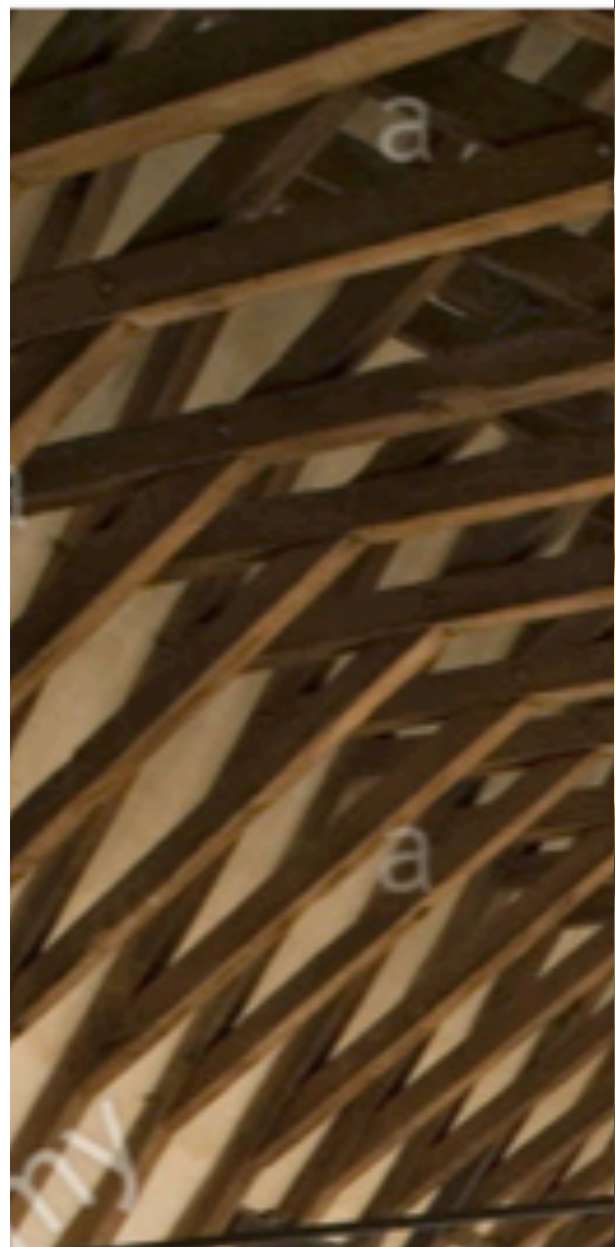
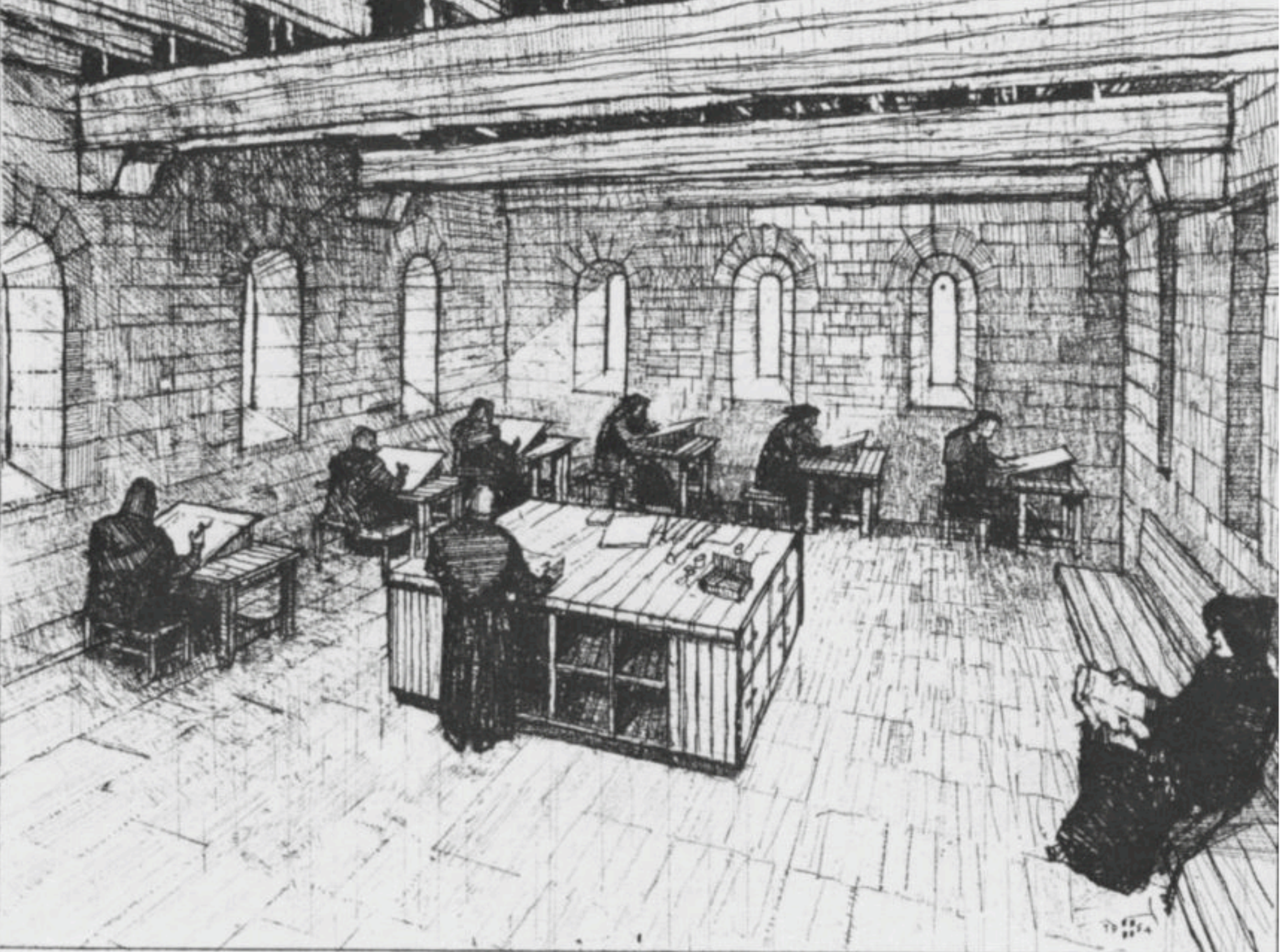
**unus enim Deus
unus et mediator Dei
et hominum homo
Christus Iesus**

CAR IL Y A UN SEUL DIEU, UN SEUL INTERMÉDIAIRE ENTRE DIEU ET L'HUMANITÉ, UN ÊTRE HUMAIN, JÉSUS CHRIST,

Εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς,

Nur einer ist Gott, und nur einer ist auch der Vermittler zwischen Gott und den Menschen: der Mensch Jesus Christus.

Kopiëren...

Originele tekst

Voor ons beschikbare vroege tekst

Betrouwbaarheid

Originele tekst

Voor ons beschikbare vroege tekst

Betrouwbaarheid

Originele tekst

Voor ons beschikbare vroege tekst

Betrouwbaarheid

Originele tekst

Voor ons beschikbare vroege tekst

Betrouwbaarheid

Originele tekst

Voor ons beschikbare vroege tekst

Betrouwbaarheid

Twee extremen van vertalen:

- **Dynamische-equivalente (D.E.):**
- Vlot leesbare, algemeen begrijpelijke vertaling in hedendaagse taal.
- Voordeel is o.a. dat het voor veel mensen en kinderen toegankelijk.
- Nadeel is o.a. dat het vaak vrij ver van de grondtaal afstaat. (Boek ; BGT)

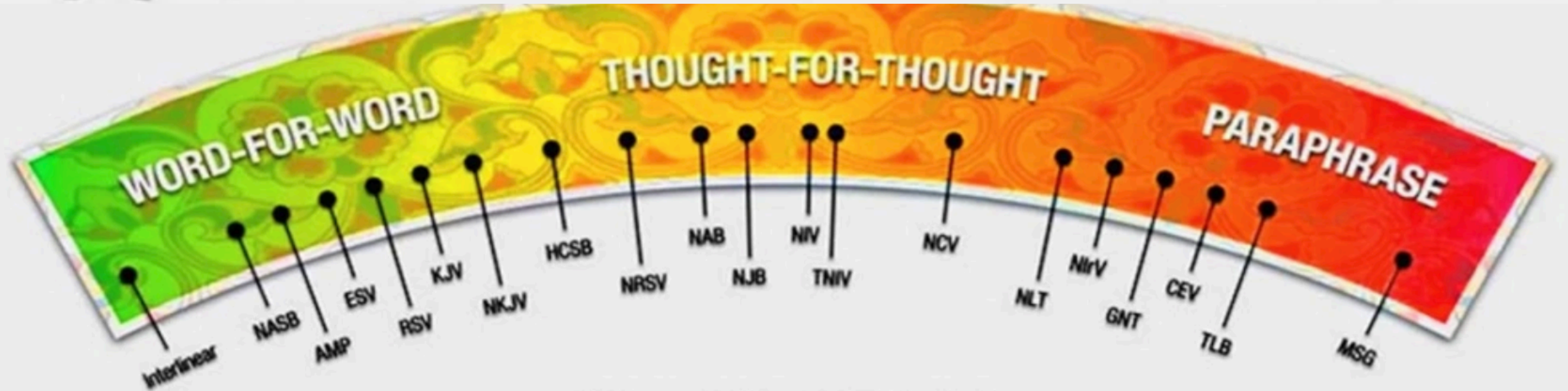
- **Idiolecte-methode (I.M.):** staat dicht(er) bij de grondtaal en tekst.
- Voordeel is o.a. dat het geschikt voor Bijbelstudies, minder gekleurde parafrase.
- Nadeel is o.a. dat de leesbaarheid minder is, zeker voor leken. (SV77 ; Naard.)

- Iedere vertaling zal echter zoeken naar een tussenweg tussen een strikt letterlijke vertaling enerzijds en een leesbare, begrijpelijke vertaling anderzijds.

Cotton Patch Version of Mat 3:7-9

- Toen hij velen van de **Farizeeën** en **Sadduceeën** op zijn doop zag afkomen, zei hij tegen hen: *Adderengebroad!* Wie heeft u laten weten dat u moet vluchten voor de komende toorn?
- 8 Breng dan vruchten voort in overeenstemming met de bekering, 9 en denk niet dat u bij uzelf kunt zeggen: **Wij hebben Abraham als vader**; want ik zeg u dat God zelfs uit deze stenen voor **Abraham kinderen** kan verwekken.
- Toen John merkte dat veel **protestanten** en **katholieken** kwamen opdagen voor zijn onderdompeling, zei hij tegen hen: "Jullie slangenkinderen, wie hebben jullie zo opgejaagd om weg te rennen van de woede die op het punt staat over jullie hoofden uit te breken?"
- Je moet bewijzen dat je van gedachten bent veranderd. En denk niet dat je jezelf dat '**wij-goede-blanke-mensen**'-gedoe kunt aanpraten, want ik zeg je dat als God het wil, hij **blanke mensen** kan maken van deze stapel stenen.'

Types of Bible Translations

WORD-FOR-WORD

Formal Equivalence

MEANING-FOR-MEANING

Closest Natural Equivalence

THOUGHT-FOR-THOUGHT

Functional Equivalence

PARAPHRASE

Retelling

כִּי־אַתָּה קָנִיתָ כְּלִי־תִי תִסְפְּנִי בְּבֶטֶן אִמִּי

- Want ghy besitt mijne nieren: Ghy hebt my in mijnes moeders buyck bedeckt. (SV 37)
- Want Gij bezit mijn nieren; Gij hebt mij in de buik van mijn moeder bedekt. (SV77)

- Ja gij, gij hebt verworven mijn nieren, mij geweven in de schoot van mijn moeder. (Naar)
- U hebt mijn nieren voortgebracht, u hebt me afgeschermd in de buik van mijn moeder. (NWW)

- U was het die mijn nieren vormde, die mij weefde in de buik van mijn moeder. (NBV)
- Want Gij hebt mijn nieren gevormd, mij in de schoot van mijn moeder geweven. (NBG51)
- U was het die mijn nieren vormde, die mij weefde in de buik van mijn moeder. (NBG 04)

- Want Ú hebt mijn nieren geschapen, mij in de schoot van mijn moeder geweven. (HSV)
- U hebt mijn nieren geschapen, mij samengevlochten in mijn moeders schoot. (Willi)
- Want Gij hebt mijne nieren toebereid, en hebt mij gevormd in den moederschoot. (Lut)

- U maakte mij in de buik van mijn moeder. Elk deel van mijn lichaam hebt u gevormd. (BGT)
- U weefde mij in de schoot van mijn moeder, u deed mij ontstaan. (GNB)
- U hebt mij immers in de buik van mijn moeder gemaakt? Mijn hele lichaam werd door U geweven. (Boek)

Onvertaalbare zaken Num 28:12 Voorbeeld 1:

- וְשֵׁלֶשֶׁה עֶשְׂרֵינִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לֶפָר הָאֶחָד
- **drie tiende** bloem offer gemengd in-olie voor-jonge-stier de-ene
- WV12: Bij elke stier komt een meeloffer van **drie issaron** bloem, aangemaakt met olie; **(I.M.)**
- HSV: Verder **drie tiende efa** meelbloem per jonge stier als graanoffer, met olie gemengd, **(I.M.)**
- Boek: Bij elke stier moet een spijsoffer worden gebracht van **6,6 liter** meelbloem, gemengd met olie. **(D.E.)**

Gezegdes enz. Amos 4:6 Voorbeeld 2:

- וגם־אני נתתי לכם **נקיון** שנים בכל־עריכם
- וחסר **לחם** בכל מקומתיכם ולא־שבתם עדי נאם־יהוה
- SV77: Daarom heb Ik u ook **reinheid der tanden** gegeven in al uw steden,
- en gebrek aan **brood** in al uw plaatsen; nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de Heere. **(I.M.)**
- HSV: De Heer zegt: ‘Ikzelf heb ervoor gezorgd dat jullie honger hadden. Nergens was er nog **brood** te krijgen, in geen enkele stad. Daar heb ik voor gezorgd. Maar jullie zijn niet bij mij teruggekomen! **(I.M.)**
- Boek: Uw **tanden bleven schoon**, want Ik stuurde honger in stad en dorp,’ zegt de Here , ‘maar het hielp niets, u wilde nog steeds niet naar Mij terugkeren. **(D.E.)**

Zinsopbouw 1 Tim 2:5 Voorbeeld 3:

- Εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς,
- Één want God één en middelaar God en mensen man Messias Yeshua
- Telos: **Want er is** één ... God **en** één ... middelaar **tussen** God en mensen, [de] mens Christus Jezus, **(I.M.)**
- γὰρ “**Want**” 1 woord terug
- “**Er is**” toegevoegd voor één God
- καὶ “**en**” 1 woord terug
- “**tussen**” toegevoegd voor God
- “de” toegevoegd voor man
- BGT: Dit is de waarheid: Er is maar één God. En de enige die mensen bij God kan brengen, is de mens Jezus Christus. **(D.E.)**

Jona 2:4(5) Voorbeeld 4:

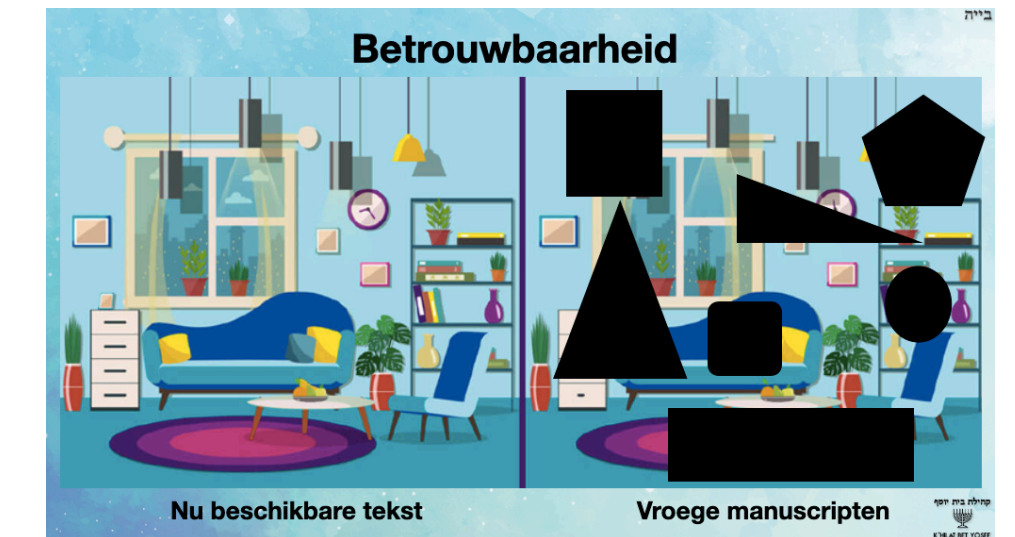
- NBV Ik dacht: Verstoten ben ik, verbannen uit uw ogen.
Maar eens zal ik opnieuw uw heilige tempel aanschouwen.
HSV ; SV77 ; SV37 ; NIV
- NBG51 : En ik, ik zeide: verstoten ben ik uit uw ogen,
zou ik ooit weer uw heilige tempel aanschouwen?
GNB ; WV12 ; Naar ; NWW ; Leidse ; GNB ; Boek ; RSV
- Lut : zodat ik dacht, dat ik van voor uw ogen was verstoten
en dat ik uwen heiligen tempel niet meer zou zien.
BGT ; NET

Hand 15:24

- HSV: Wij hebben gehoord dat sommigen die bij ons vandaan zijn gekomen, u met woorden in verwarring hebben gebracht en uw zielen hebben verontrust **door te zeggen dat u besneden moet worden en de wet moet onderhouden**. Wij hadden hun daar geen opdracht toe gegeven.
- (SV37; SV77; Lut48; Lut; *Peshit*)

Hand 15:24

- HSV: Wij hebben gehoord dat sommigen die bij ons vandaan zijn gekomen, u met woorden in verwarring hebben gebracht en uw zielen hebben verontrust **door te zeggen dat u besneden moet worden en de wet moet onderhouden**. Wij hadden hun daar geen opdracht toe gegeven.
- (SV37; SV77; Lut48; Lut; *Peshit*)
- Leidse: Nademaal wij gehoord hebben dat sommigen onzer, zonder opdracht van ons, u door hun woorden ontroerd en geschokt hebben,
- (NBV; BGT; GNB; WV12; NBG51; NBG04; Naard; Brouw; Canis; Boek; Telos; NWW)
- Na de 17e eeuw zijn vroegere complete(re) manuscripten gevonden waar deze tekst niet in stond, en de meeste Bijbels zijn (terecht) daarop gebaseerd.

Hand 21:20,24

- Telos: 20... broeder, hoevele **tienduizenden** allen zijn zij ijveraars voor de wet.
- 24... niets [waar] is, maar dat u ook zelf wandelt in het onderhouden van de wet.
- Leidse ... : Gij ziet, broeder, hoeveel **duizenden** onder de Joden het geloof hebben aangenomen, en zij allen zijn ijveraars voor de wet.
- ... Dan zal iedereen weten dat er niets waar is van hetgeen men van u vertelt, dat gij integendeel u **gedraagt als** een die de wet onderhoudt.

(Tienduizenden > HSV; Brou; Pesh)

(Wandelt > SV37 & 77; HSV; Lut48 & Lut; Brou)

Duizenden Hand 21:20 vs Tienduizenden Jud 1:14 :
NBV; BGT; GNB; WV12; NBG51 & 04; Boek; Canis; NWW

Col 2:14

- NBV: Hij heeft het **document met voorschriften** waarin wij werden aangeklaagd, uitgewist en het vernietigd door het aan het kruis te nagelen. (NBG04)
- NWV: Het **handgeschreven document met zijn voorschriften** dat tegen ons was, heeft hij uitgewist. Hij heeft het verwijderd door het aan de martelpaal te nagelen.
- Telos: de **schuldbrief** die tegen ons [getuigde] **door** zijn inzettingen [en] die onze tegenstander was, heeft Hij uitgewist en die uit de weg geruimd door deze aan het kruis te nagelen.
- Lut: en uit te wissen het **handschrift**, dat tegen ons getuigde, **hetwelk in inzettingen bestond**, en ons tegen was, en heeft het uit den weg geruimd door het aan het kruis te hechten,
- BGT: Onze **zonden waren opgeschreven op een lange lijst**. Die lijst was bedoeld om ons te veroordelen. Maar God heeft die lijst weggedaan. Hij heeft hem vernietigd toen Christus stierf aan het kruis.
- Peshi: Hij heeft zijn mandaten gebruikt om de **hantekeningen onder onze schulden** tegen ons, uit te wissen. Hij nam het uit ons midden en nagelde het aan het kruis.

Col 2:16

- BGT: Luister niet naar mensen die jullie veroordelen om wat je eet en drinkt. En laat je niet veroordelen **omdat je je niet aan de regels van de sabbat houdt. Of omdat je geen feesten viert, zoals het Feest van Nieuwe Maan.**
- NBG: Laat niemand **u iets voorschrijven** op het gebied van eten en drinken of het vieren van feestdagen, nieuwemaan en sabbat.
- Leidse: Niemand **oordele** u dan in zake van spijs of drank, in het vieren van feest, nieuwemaan of sabbat.

Col 2:17

- NBG51 dingen, die **slechts** een schaduw zijn van hetgeen **komen moest**, terwijl de werkelijkheid van Christus is.
- Telos: Laat dan niemand u oordelen inzake eten of drinken of het punt van een feest of nieuwe maan of sabbatten, die een schaduw zijn van wat **zou komen**, maar het lichaam is van Christus. (V.T.>> Lut48; Lut; Brouw)
- Leidse: Dat alles toch is **slechts** een afschaduwing, van de **toekomstige dingen**, en het lichaam zelf is de Christus. (NBV; GNB; WV12; NBG04; Boek; Canis)
- SV37: Welcke zijn een schaduwe der toekomende dingen, maer het lichaem, is Christi.

Rom 6:14

- BGT: De zonde zal geen macht meer over ons hebben. Want ons leven wordt niet bepaald door de **Joodse wet**, maar door Gods goedheid.
- Boek: Laat God dan ieder deel van uw lichaam kunnen gebruiken om goed te doen. Het is uit met de macht van de zonde over uw leven. U valt niet meer **onder de wet die gehoorzaamheid eist**, maar onder de genade van God.
- WV12: De zonde mag niet over u heersen, want u staat niet onder de wet, maar onder de genade.
- NBV: De zonde mag niet langer over u heersen, want u staat niet onder de wet, maar leeft onder de genade. (NBG04)

Rom 4:14

- GNB: Want als we van God **iets kunnen krijgen door de wet te onderhouden**, heeft het geloof niets meer te betekenen en wordt de belofte van God uitgehold.
- Telos: Want als zij die uit [de] wet zijn, erfgenamen zijn, dan is het geloof zonder inhoud gemaakt en de belofte tenietgedaan.
- WV12: Als **alleen zij** die zich **op de wet verlaten** de erfgenamen zijn, heeft het geloof geen zin en blijft de belofte zonder uitwerking.

Rom 4:15

- *WV12*: Want het resultaat van de wet is **alleen maar** straf, en waar geen wet is, is ook geen overtreding.
- *SV77*: Want de wet werkt toorn; want waar geen wet is, daar is ook geen overtreding.

Rom 3:20

- διότι **omdat** ἐξ van ἔργων werken νόμου wet οὐ **niet** δικαιωθήσεται **gerechtvaardigd** πᾶσα **alle** σὰρξ **vlees** ἐνώπιον **voor** αὐτοῦ **hem** διὰ, **door** γὰρ **want** νόμου **wet** ἐπίγνωσις **erkennen** ἁμαρτίας **zonde**.
- WV12: Want geen mens zal in zijn ogen als rechtvaardig gelden omdat hij **de wet onderhield**; de wet doet alleen maar de zonde kennen.
- NBV: Daarom is voor hem geen sterveling onschuldig **omdat hij de wet naleeft**, want juist de wet leert ons de zonde kennen.
- NBG 51: daarom, dat uit werken der wet geen vlees voor Hem gerechtvaardigd zal worden, want wet doet zonde kennen.

Vergelijk enkele Wet verzen

	Hand 15:24	Han 21:20,24	Rm 3:20	Rom 4:14	Rom 4:15	Rom 5:20	Rom 6:14	Col 2:14	Col 2:16	Col 2:17		Punten -9	Plaats
NBV	x	3	3	2/3	2	2	1- mag / langer	4 docu met voorsch	2	3	NBV	13,5	11
Bijbel in Gew. Taal	x	4	4	4 Joodse wet	4 alleen maar	4	4+ zal Joodse wet	1	4+ regels sabbat	4	BGT	24	19
GNB	x	3	4	4+ iets	2/3	3 van Mozes	2/3	1	2	3	GNB	16	17
Willibrord	x	3	4	1- alleen zij	4 alleen maar	1- waardoor	1	4	2	3	WV12	14	13
SV37 Wet	v	2/3	1	2	2/3	2	3 Wet	2	1	1	SV37	8	4*
SV77	v	2	1	2	1	2	2	2	1	1/2	SV77	5,5	2*
HSV	v	1	1	2	1/2	2	2	2	1	1/2	HSV	5	1*
NBG 51	x	4	1	2	1/2	2	2	1	2	4+ slechts & T.T.	NBG 51	10,5	7
NBG 04	x	3	3 naleeft	2/3	4 alleen	2	1- mag / langer	4 docu met voorsch	2	3	NBG 04	15,5	15
Naardense Wet	x	1- bewaakt	2	2	2/3	1 Wet	2	2/3	1	2	Naard	7	3
Lut48. Wet	v	2/3	3	2	4 slechts	3 Wet	3 Wet	1- door inz ontstont	2	4	Lut48	15,5	15*
Lutherse	v	2/3	2	2	4 slechts	2	2	2	2	4	Lut	13,5	11
Leidse	x	4 gedraagt	3	2	2	2	2	2	1	3	Leidse	12	10
Boek	x	3	4+ enige	3/4 Wet houden	2/3	4+ aan te tonen	4 wet gehoorzaam	3 lijst met regels	2	3	Boek	20	18
Prof. Brouwer	x	1	3	3	2/3	2	2	2	1	4	Brouw	11,5	9
Petr. Canisius Wet	x	3/4	3/4	1/2	2/3	3 Wet	2 Wet	3	1	3	Canis	14	13
Peshitta Wet	v	1/2	2	2/3 (Wet)	2/3	2	2/3 Wet	1- handtekening	2	2	Peshit	9	6***
Telos Vertaling	x	1	2	2	1	2	2	2/3	1	4 zou komen	Telos	8,5	5
NWV	x	3	2	3/4 Wet houden	3 werkelijkheid	2	1	3	1	1/2	NWV	11	8

Top: Naard; NBG51; WV12; Leidse; WV12; NBG04; Lut48; Canis; SV37

Flop: Leidse; WV12; GNB; NBG04; Lut48; Canis; NBV; ... ; NBG51 **

** BGT & Boek niet meegenomen.

Max 3 v/d 9 keer, de beste (nr. 1) vertaling v/e vers.

Alleen Lut & Boek geen beste (nr. 1) vertaling v/e vers.

Conclusie vertalingen

- Vertalers hebben een theologische bril op.
- Vertalingen zijn vaak gemaakt door groepen vertalers >> overleg/stemmen.
- Vertalingen worden gemaakt door instituten met een bepaalde achtergrond.
- Vertalingen zijn afhankelijk van welke grondteksten men heeft/gebruikt.
- Letterlijk heeft voor- en nadelen.
- Niet letterlijk heeft voor- en nadelen.

- Er is een groot verschil tussen waar men kiest om, de verkeerde stelling dat de Torah niet meer van toepassing is, duidelijk te maken dus:
- Zoek in meerdere vertalingen naar een oplossing.
- Zoek in grondwoorden naar een oplossing.

Samenvatting Context delen 1 tm 3

- We missen over het algemeen veel context en vullen daardoor (teveel) zelf in.
- Geschiedenis speelt een belangrijke rol in hoe men tegen zaken aankijkt.
- Er waren vele groeperingen in de 1e eeuw en de meesten stonden ver van Yeshua's boodschap af.
- Yeshua's relaties met de Farizeeën was veel beter dan voorgespiegeld.
- Yeshua's hekje omtrent hoe ver men Zijn uitleg wat betreft de Torah mag nemen was heel duidelijk; Torah is nog steeds voor Zijn volgers.
- Scheefgroei staat al opgetekend in Zijn Woord.
- Verdeeldheid over al dan niet volgen van Torah is nog volop voorhanden tm de 4e eeuw.
- Vertalers hebben de theologische bril op van 'Torah is afgeschaft'.

Conclusie context-serie

- Hos 4:6 Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is. Omdat ú de kennis verworpen hebt, heb Ik u verworpen om als priester voor Mij te dienen.
- Omdat u de wet van uw God hebt vergeten, zal Ik ook uw kinderen vergeten.
- **Wat is de oplossing hiervoor?**
- Jer 16:19 HEERE, mijn kracht en mijn burcht mijn toevlucht op de dag van de benauwdheid, tot U zullen de heidenvolken komen van de einden der aarde, en zeggen:
- Onze vaders hebben enkel leugen in erfelijk bezit gekregen, en nietige dingen, niets ervan is van nut.
- **Erkenning is de eerste stap naar een oplossing!!**
- **Hoe nu verder?**
- Dan 12:4 Maar u, Daniël, houd deze woorden geheim en verzegel dit boek tot de tijd van het einde. Velen zullen het onderzoeken en de kennis zal toenemen.